

Gedragcode CLV (uit: Schoolveiligheidsplan 2008-2009)

Inleiding

Per 1 augustus 1998 is in het voortgezet onderwijs de Wet op de Kwaliteitszorg in werking getreden. Deze wet bestaat uit drie bepalingen:

1. de school ontwerpt een schoolgids als informatiebron voor ouders;
2. de school legt zijn onderwijsbeleid vast in het schoolplan;
3. de school stelt ouders, leerlingen en personeelsleden in staat een klacht in te dienen tegen gedragingen, beslissingen en nalatigheid van bevoegd gezag en/of personeel.

Met deze laatste bepaling, het Klachtrecht, wil de overheid de invloed van ouders en leerlingen in het onderwijs vergroten. Daarom beschikt de school over een klachtenregeling en is de school aangesloten bij de klachtencommissie van de BPCO(Besturenraad Prot. Chr. Onderwijs)

Deze klachtencommissie kan bij haar onderzoek van een klacht, het gewraakte gedrag toetsen aan de gedragsregels om zo vast te stellen of een algemeen bekende regel overtreden is.

Daarnaast wordt invoering van gedragsregels door de overheid gezien als een belangrijk middel om seksuele intimidatie, discriminatie en pesten op scholen te voorkomen.

Functies van gedragsregels:

Gedragsregels hebben een meervoudige functie. Allereerst staan zij ten dienste van *preventie*. De regels vormen een leidraad voor gedrag, gedragsregels die de hele scholengemeenschap aangaan.

De regels omvatten een breed terrein: ze dienen voor de preventie van seksuele intimidatie, agressie, geweld, racisme of discriminatie en beschermen de privacy van medewerkers, leerlingen en ouders.

Van belang is wel dat binnen de scholengemeenschap overeenstemming over regels bestaat en dat iedereen de regels daadwerkelijk kent.

Ten tweede hebben regels een *curatieve functie*. Zij bieden een maatstaf om ter plekke vast te stellen of er sprake is van grensoverschrijdend gedrag, zodat direct disciplinair kan worden opgetreden.

De ervaring leert, dat gedragsregels het voor een klachtencommissie mogelijk maken een ingediende klacht te relateren aan binnen de school geldende regels. Aldus kan de commissie de regels betrekken in haar onderzoek. Ook interne en externe vertrouwenspersonen kunnen bij meldingen over ongewenst gedrag, de schooleigen gedragsregels als toetssteen gebruiken bij hun advies aan de klager om een klacht in te dienen bij de klachtencommissie.

Voorwaarden

Uit deze functies zijn drie vooropstaande voorwaarden af te leiden die met gedragsregels samenhangen:

- De mate waarin betrokkenen kunnen meepraten bij de totstandkoming van de regels, bepaalt het draagvlak voor de regels. Hoe groter het draagvlak, hoe effectiever de regels.
- De werking van gedragsregels hangt af van de mate waarin alle betrokkenen weten wat de regels inhouden. Voortdurende informatie over de regels (bijv. via de schoolgids, mentorlessen, ouderavonden) is van wezenlijke betekenis.
- De school dient zich te buigen over de wijze waarop de regels gehandhaafd moeten worden. Direct disciplinair optreden kan alleen, wanneer ieder zich bewust is van de eigen verantwoordelijkheid om regels te handhaven.
Belangrijk is het daarom om voorlichting over gedragsregels te koppelen aan voorlichting over de klachtenregeling. Mocht direct disciplinerend optreden onvoldoende effect hebben, dan wijst de school zo de weg naar mogelijkheden om een klacht in te dienen. Op deze manier geeft de school ook aan dat de naleving van de gedragsregels een serieuze zaak is.

Handhaving:

Niet in alle gevallen is het duidelijk hoe de gedragsregels in de dagelijkse schoolpraktijk gehandhaafd worden. Bij diverse gedragsregels wordt ieders bijdrage aan de handhaving echter expliciet als regel opgenomen. Het betreft dan de individuele verantwoordelijkheid van alle leden van de scholengemeenschap om elkaar aan te spreken op grensoverschrijdend gedrag. De gedragsregels zijn vastgelegd in een gedragscode.

GEDRAGSCODE

1 Doel:

Het scheppen van een schoolklimaat dat zich kenmerkt door veiligheid, acceptatie, respect en vertrouwen. Een dergelijk klimaat is een voorwaarde voor alle leden van de scholengemeenschap om optimale leer- en werkprestaties te kunnen leveren.

Om een dergelijk klimaat te scheppen, is het van groot belang, dat de school de omgangsvormen tussen leerlingen onderling, personeel onderling en tussen personeel en leerlingen ter discussie stelt. Een discussie over omgangsvormen kan resulteren in afspraken over deze omgangsvormen, die als gedragsregels (gedragscode) vastgesteld kunnen worden.

Nu zijn gedragsregels op zich geen onbekend fenomeen. Er zijn toch altijd wel afspraken over bijvoorbeeld te laat komen van leerlingen, roken etc. passend bij de eigen schoolcultuur

Ook gedragsregels hoe met elkaar om te gaan moeten passen bij deze eigen schoolcultuur

2 Voordelen:

- Betrokkenen kunnen elkaar aanspreken op het naleven van gezamenlijk vastgestelde gedragsregels.
- De school kan door middel van deze gedragsregels naar buiten toe, vooral naar de ouders van de leerlingen, duidelijk maken hoe binnen de school betrokkenen omgaan met de hen toevertrouwde leerlingen.

3 Aandachtspunten:

- Een gedragscode houdt niet in, dat gedrag dat niet in regels is vastgelegd automatisch wel toelaatbaar is.
- Een gedragscode mag het spontane omgaan van alle betrokkenen met elkaar niet in de weg staan.
- Gedragsregels in verband met het Arbo-beleid staan in het Arbobeleidsplan.

4 Acceptatie, vertrouwen en respect.

Op het CLV houden we ons aan bepaalde omgangsregels. Elk van deze regels draait om acceptatie, respect en vertrouwen.

1. **Gelijkwaardigheid:** We respecteren elkaar als gelijkwaardige mensen, ook als het gaat om cultuur, mening, geslacht, uiterlijk of seksuele geaardheid. Wij sluiten elkaar niet buiten.
2. **Macht:** Wij misbruiken onze macht en invloed niet.
3. **Woorden:** Wij praten en schrijven zó dat wij anderen met onze woorden niet kwetsen, ook wanneer de betreffende persoon niet aanwezig is.
4. **Oordelen:** We oordelen niet over elkaar op basis van geslacht, uiterlijk, seksuele geaardheid of cultuur. We oordelen niet over het gedrag van elkaar tenzij het te ver gaat.
5. **Uiten:** Wij uiten ons niet uitdagend, niet dreigend, niet intimiderend en niet gewelddadig.
6. **Benaderen:** Wij geven een ander geen ongewenste seksueel getinte aandacht. Wij spreken elkaar niet aan op uiterlijk of seksuele geaardheid. Wij raken een ander niet aan wanneer hij of zij dat niet wil. Wij volgen een ander niet hinderlijk, ook niet met onze aandacht of blikken. We gedragen ons niet opdringerig.

7. Privacy: Wij dringen niet binnen in de persoonlijke leefwereld van een ander.
8. Spullen: Zonder toestemming blijven wij van andermans spullen af. Wij verstoppen of beschadigen andermans spullen niet.
9. Intimiteit: Wij gedragen ons op school niet aanstootgevend of intiem.
10. Verantwoordelijkheid: Wij houden ons aan deze gedragsregels en letten erop dat anderen zich er ook aan houden.

Op deze regels zijn uitzonderingen denkbaar, voortvloeiend uit de Nederlandse wet of de missie van de school. Gedrag dat afwijkt van deze gedragscode moet op onze school legitiem, transparant en controleerbaar zijn.

Nadere uitwerking van deze regels leveren gedragsregels op voor personeelsleden en leerlingen. Hierbij wordt ook rekening gehouden met sommige vakken waarin probleemsituaties kunnen ontstaan door lichamelijk contact. (Denk bijvoorbeeld aan LO). De toegankelijkheid van omkleedruimtes en douches kan voor docenten een extra risico betekenen.

Ook in vakken waarbij handelingen rond (gevaarlijke) machines worden uitgevoerd, kan lichamelijk contact als onprettig worden ervaren. Dat geldt trouwens voor alle hulp tijdens practica/studiehuis/computers vanwege de geringe lichamelijke afstand tussen docent en leerling.

Elke sectie doet er goed aan dit onderwerp elk jaar tijdens een sectieoverleg aan de orde te stellen en samen afspraken te maken hoe er met de risico's wordt omgegaan. Ook bij buitenschoolse activiteiten moet men zich bewust zijn van risicosituaties.

Bijlage 1: Regels voor personeelsleden

- 1 Benader leerlingen met respect en eis ook van alle leerlingen dat zij elkaar met respect benaderen
- 2 Accepteer geen beledigende opmerkingen
- 3 Gebruik geen racistische en/of discriminerende taal en zie er op toe dat leerlingen en ouders ten opzichte van medeleerlingen en hun ouders geen racistische of discriminerende houding aannemen in taal en gedrag. (binnen de school)
- 4 Neem duidelijk afstand van racistisch en /of discriminerend gedrag van collega's, ouders en andere volwassenen binnen de school. Maak dit ook kenbaar
- 5 Zorg er voor dat er in het lokaal geen racistische of discriminerende teksten en/of afbeeldingen voorkomen op posters, in schoolkrant te gebruiken boeken e.d.
- 6 Seksistisch taalgebruik, seksueel getinte grappen en toespelingen zijn niet aanvaardbaar
- 7 Wees alert op signalen die zouden kunnen wijzen op seksuele intimidatie, discriminatie en racisme, treedt op bij voorkomende gevallen van ongewenst gedrag en schakel zonodig de vertrouwenspersoon in
- 8 Neem klachten over seksuele intimidatie, discriminatie en racisme serieus en handel ze af volgens de geldende procedure
- 9 Wees je bewust van het feit dat de aan je zorg toevertrouwde leerlingen zich in een afhankelijkheidsrelatie bevinden en dat daar geen misbruik van mag worden gemaakt
- 10 Voorkom dat je in een situatie terecht komt, waarin je beschuldigd zou kunnen worden van ongewenste intimiteiten
- 11 Wees je bewust van het feit dat situaties, waarvan één leerling zich met één personeelslid in dezelfde ruimte bevindt (binnen of buiten de school), tot problemen kunnen leiden en daarom

zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Dit geldt in versterkte mate voor situaties in de privé-sfeer. Nodig geen leerlingen thuis uit. Vermijd zo veel mogelijk een één-op-één-situatie in een "afgesloten" ruimte

- 12 Emailcontact (of contact via MSN en SMS) met leerlingen moet direct dienstbaar zijn aan een pedagogisch-didactische schooltaak
- 13 Bewaar op 'vrijere' momenten tijdens excursies, schoolfeestjes of uitstapjes ook de nodige afstand en benader liefst groepjes leerlingen in plaats van individuen
- 14 Vermijd lichamelijk contact (ook bij het verlaten en betreden van lokalen, van de bus tijdens reizen, enz.)
- 15 Zie erop toe dat noodzakelijk lichamelijk contact functioneel is en niet misverstaan kan worden. Als de situatie daartoe noopt, zijn meelevende, bemoedigende of troostende aanrakingen als uitingen van emoties zeker geoorloofd. Zorgvuldigheid is hierbij geboden; niet elke leerling stelt er prijs op
- 16 Ook non-verbaal gedrag is heel belangrijk: je mimiek, de intonatie van je communicatie en je houding
- 17 Ga als begeleider tijdens buitenschoolse activiteiten, wedstrijden, excursies en reizen gereserveerd en met respect om met de leerling en de ruimten waarin de leerling zich bevindt zoals de kleed- of hotelkamer en zie erop toe dat deze regel wordt nageleefd door iedereen die bij de leerling betrokken is. Spreek, indien er gedrag wordt gesignaleerd dat niet in overeenstemming is met deze regels, de betreffende persoon daarop aan
- 18 Maak bij buitenschoolse activiteiten afspraken over gedrag in slaapzalen en douches
- 19 Zorg ervoor dat er tijdens buitenschoolse activiteiten steeds zowel vrouwelijke als mannelijke begeleiding aanwezig is
- 20 Breng nooit kritiek op tafel in aanwezigheid van andere personen, maar probeer het eerst onder vier ogen te bespreken met diegene op wie je kritiek gericht is
- 21 Roddel nooit over anderen en geef ook anderen geen kans daartoe
- 22 Praat niet negatief over leerlingen, maar benader ook hun mogelijk wangedrag positief
- 23 Praat niet op een denigrerende manier over leerlingen naar ouders toe
- 24 Praat niet negatief over andere collega's in de contacten met ouders en met andere collega's
- 25 Wees je er van bewust dat "staren" naar anderen verkeerd uitgelegd kan worden
- 26 Wees voorzichtig met opmerkingen over het uiterlijk van leerlingen
- 27 Verstrek eerlijke en terzake doende informatie over leerprestaties en gedragingen aan leerlingen, ouders, schoolleiding en (vak)collega's
- 28 In formele én informele sfeer wordt de privacy van ouders en kinderen gerespecteerd. Behandel vertrouwelijke informatie over leerlingen als zodanig: handel in probleemsituaties volgens de op school geldende procedure (zie Bijlage 12). Privacygegevens worden alleen besproken voor zover ze relevant zijn bij de uitoefening van het werk. Leerlingengegevens worden niet besproken in bijzijn van derden (b.v. andere leerlingen/ouders). Volgens de wet op de privacy mogen gegevens over een leerling in principe niet met derden worden besproken als de ouders daarvoor geen toestemming hebben verleend. Als gegevens in het kader van leerlingbegeleiding bij meerdere docenten bekend zijn, moet de leerling daarvan op de hoogte worden gesteld

Bijlage 2: Regels voor de leerlingen

- 1 Benader alle personeelsleden en leerlingen met respect
- 2 Maak geen beledigende opmerkingen
- 3 Seksistisch taalgebruik, seksueel getinte grappen en toespelingen zijn niet aanvaardbaar, niet mondeling en niet schriftelijk (bijv. in de schoolkrant en op internet)
- 4 Vermijd lichamelijk contact
- 5 Wees je er van bewust dat "staren" naar anderen verkeerd uitgelegd kan worden.
- 6 Maak geen hinderlijke opmerkingen over het uiterlijk van leerlingen of personeelsleden
- 7 Bewaar op 'vrije' momenten tijdens excursies, schoolfeestjes of uitstapjes ook de nodige afstand tot leerlingen en personeelsleden
- 8 Volg bij buitenschoolse activiteiten de afspraken over gedrag in slaapzalen en douches
- 9 Gedraag je ook in bussen, treinen, enz. volgens de regels van fatsoen
- 10 Daag leerlingen en personeelsleden niet uit door je gedrag of je manier van kleden
- 12 Aanvaard de ander zoals hij of zij is en discrimineer niet
- 13 Scheld een ander niet uit en doe niet mee aan pesten, uitlachen of roddelen
- 14 Blijf van de spullen van elkaar af
- 15 Bedreig een ander niet
- 16 Neem geen wapens (messen en dergelijke), drugs of vuurwerk mee naar school
- 17 Gebruik binnen en buiten de school geen geweld